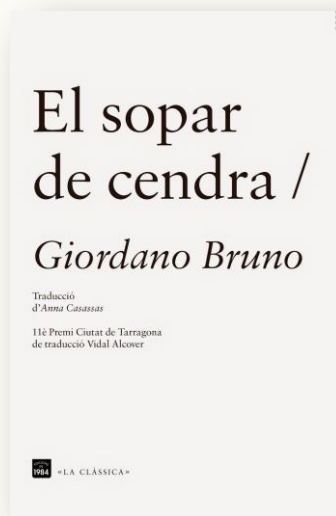

El sopar de cendra.- Giordano Bruno

Els orfes del senyor Boix

Giordano Bruno

El sopar de cendra

Traducció d'Anna Casassas

Edicions de 1984

...us dic: inspireu-me, parleu-me, escalfeu-me, enceneu-me, espremeu-me i reduïu-me a licor, convertir-me en suc, i feu-me comparèixer no pas amb un petit, delicat, raquític, curt i succint epigrama, sinó amb copiosa i àmplia vena de prosa llarga, corrent, gran i forta, amb la qual no com d'un estret càlam, sinó com d'un ample canal faci rajar els meus rius. [...] (pàg. 28)

Un nom de ressonància màgica. El fa servir un amic com a pseudònim (vaig conèixer primer els seus textos, després el pseudònim, vaig investigar la ressonància i el personatge va ser proper, vaig conèixer qui fa servir el nom i després part de la seva obra i la seva prole, la seva família de casa i la seva gent de país...).

Va aparèixer aquest llibre amb el seu títol, també màgic. Després sabia que es refereix al sopar del dimecres de cendra, el qual inicia els quaranta dies que preparen la passió, la mort de l'enviat (el blat que s'enterra i donarà fruit, poc a la vora del camí, molt en terra bona, sofrent entre els cards ...). I calladet va caminar, el llibre, per prestatges fins a, precisament, l'inici d'aquesta quaresma, la del 2015. Casualitat o senyal. Poc importa, però.

La traducció d'Anna Casassas, que va resultar dura per a l'autobús, s'ha mostrat joiosa i solta al costat de les brases de llenya de taronger que no fa molt de foc ni escalfa massa, però manté una temperatura que facilita la vigília i la lectura desperta.

És filosofia, que ningú no ho dubti. Es tracta d'intentar entendre el món, i les voltes que dóna, durant la segona part del segle XVI, acabada de descobrir Amèrica i la Inquisició.

Aquest intent d'explicació, en concret, ve de la mà d'un mestre que podria ser també molt bo com a novel·lista, fins i tot com a dramaturg. Parlant de Giordano com del "Nolano" (Bruno va nàixer a Nola en 1548) sempre en tercera persona, es reuneixen un senyor llest i amb ganes d'aprendre, un altre molt perepnyetes però amb molta gràcia i molt llatí, un tal Frulla que sembla que parla poc i un tal "Teòfil filòsof". Els quatre estableixen un "tetràleg" a estones molt docte, de vegades molt divertit i, gairebé tot el temps, molt instructiu pel que fa a qüestions del respecte i de la convivència.

El tema és prometedor, ja que es tracta de la presentació del pensament que portarà a la foguera al cervell que l'embasta: la defensa d'allò oposat a que la Terra sigui el centre, plana i avorrida.

Amb la "defensa" de Copèrnic, i portant més lluny encara les teories "d'aquest roig", Giordano es fa, en el transcurs del llibre i els anys, primerament mereixedor d'una trampa perversa i una pallissa; després s'involucra en un

simulacre de debat com els de la nació d'aquest segle XXI, i al final, com sabem, conquerirà la glòria de la foguera, broma macabra d'alguns "adoradors de la llum", segons s'autoproclamen.

Comença el llibre amb un sucós proemi, que demana atenció a cinc diàlegs entre quatre, donant raó dels noms emprats, glossant els temes i anunciant-los, explicant que no pretén donar lliçons sinó resumir-les, ordenar-les i presentar-les a qui ja se les sap.

I sembla un joc però allò que s'arrisca és la vida, i la perd. Sembla un divertiment però tanca la sustentació al cel dels astres, les perxes de les quals pengen les estrelles i el sentit dels dies i les nits, entre les distàncies i correrries de la terra i les seves criatures. De què sigui el centre i què el sustenti, de per què girem i els ases bramen, depèn el nostre present. Molts senyals per a navegants sense nord, moltes paraules per assumir el silenci celestial, una agradable conversa explicada a un amic (d'aquells que creuen que parlar és possible, i de negociar és el mètode, i que l'objecte és viure i no guanyar, entre tots...).

El sopar de cendra és una aventura tranquil·la, una parada i fonda davant les "batalles" electorals que sens dubte patirem enguany, una aposta per compartir el que se sap i confiar que en apagar-se el sol cada nit, demà tornarem a trobar-lo en el nostre girar i el seu.

El sopar de cendra és reconèixer-nos en el diàleg i esperar que a poc a poc els corrons i el pensament únic cedeixin el pas al diàleg, entre molts més que dos, entre tots. Tant de bo.

Per això Alchazele*, filòsof, summe pontífex i teòleg mahometà, va dir que la finalitat de les lleis no és tant cercar la veritat de les coses i les especulacions com la bondat dels costums, el benefici de la societat i la convivència dels pobles, així com la norma per a la comoditat del tracte humà, el manteniment de la pau i el creixement de les comunitats. (pàg. 110)

* Al-Ghazali